

POSLOVANJE UDRUGA

**pravno uređenje rada udruga → financiranje
→ porezi → nadzor → primjeri**

Zagreb, 2015.

**HRVATSKA ZAJEDNICA RAČUNOVOĐA
I FINANCIJSKIH DJELATNIKA**
Zagreb, Jakova Gotovca 1/II

Za izdavača:

mr. sc. Bogomil Cota

Predsjednik Izdavačkog savjeta:

prof. dr. sc. Stjepan Tadijančević

Autori:

mr. sc. Sunčica Bajić, mr. sc. Miljenka Cutvarić, Vesna Lendić Kasalo, Dunja Kovačić,
Slavica Malenica, Ivica Milčić, mr. sc. Nediljka Rogošić, mr. sc. Kornelija Sirovica,
mr. Darko Terek, dr. sc. Marija Zuber

Urednik:

prof. dr. sc. Danimir Gulin

Redaktori:

Dunja Kovačić

Ivica Milčić

Korektor:

Damir Maligec

Grafičko oblikovanje i priprema za tisak:

Miljenka Stanković

Željka Pervan

Slika naslovnice

Zoran Skorić

Tisak:

Sveučilišna tiskara d.o.o., Zagreb

CIP zapis dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne
knjižnice u Zagrebu pod brojem 895736.

ISBN 978-953-277-094-0

SADRŽAJ

I. ZAKONODAVNI OKVIR POSLOVANJA UDRUGA	
1. UDRUGE U PRAVNOM SUSTAVU REPUBLIKE HRVATSKE (Vesna Lendić Kasalo)	3
1.1. UVODNE NAPOMENE.....	3
1.2. POVIJESNI PREGLED RAZVOJA UDRUGA U HRVATSKOJ	3
1.3. RAZLOZI DONOŠENJA NOVOG ZAKONA O UDRUGAMA	7
1.3.1. <i>PODRUČJE DJELOVANJA NOVOG ZAKONA O UDRUGAMA</i>	9
1.3.2. <i>CILJ DONOŠENJA ZAKONA</i>	9
1.3.3. <i>POJAM UDRUGE</i>	9
1.3.4. <i>PRAVNA OSOBNOST</i>	9
1.3.5. <i>NAČELA DJELOVANJA UDRUGE</i>	10
1.3.6. <i>OČEKIVANJA OD PRIMJENE NOVOG ZAKONA O UDRUGAMA</i>	10
1.4. PREGLED POSTOJEĆEGA NORMATIVNOG I INSTITUCIONALNOG OKVIRA ZA DJELOVANJE UDRUGA	11
1.5. FINANCIRANJE PROGRAMA I PROJEKATA UDRUGA IZ JAVNIH IZVORA	12
1.6. INSTITUCIONALNI OKVIR ZA SURADNJU S UDRUGAMA.....	13
1.7. BROJ UDRUGA U HRVATSKOJ.....	14
2. OSNIVANJE I REGISTRACIJA UDRUGA (Dunja Kovačić)	16
2.1. OSNIVANJE UDRUGE	16
2.2. NAZIV UDRUGE	17
2.3. REGISTRACIJA UDRUGE I VOĐENJE REGISTRA UDRUGA	18
2.4. PROMJENA PODATAKA.....	20
2.5. UPIS U REGISTAR STRANIH UDRUGA.....	21
2.6. JAVNOST REGISTRA UDRUGA I REGISTRA STRANIH UDRUGA.....	22
2.7. PRAVNI LIJEKOVI	23
2.8. NOVOSTEČENA PRAVNA OSOBNOST.....	23
2.9. UPIS U REGISTAR NEPROFITNIH ORGANIZACIJA	23
3. UDRUŽIVANJE UDRUGA - PODRUŽNICE, OGRANCI, KLUBOVI I SLIČNO (Dunja Kovačić)	24
3.1. UDRUŽIVANJE UDRUGA	24
4. STATUSNE PROMJENE (Dunja Kovačić)	24
4.1. STATUSNE PROMJENE – PRIPAJANJE, SPAJANJE I PODJELA UDRUGA.....	24
5. PRESTANAK POSTOJANJA UDRUGE, LIKVIDACIJA, RASPODJELA IMOVINE I BRISANJE IZ REGISTRA UDRUGA (Dunja Kovačić)	25
5.1. PRESTANAK POSTOJANJA UDRUGE	25
5.2. LIKVIDACIJA UDRUGE	26
5.3. RASPOLAGANJE IMOVINOM UDRUGE U SLUČAJU PRESTANKA POSTOJANJA UDRUGE	28
5.4. SKRAĆENI POSTUPAK ZA PRESTANAK POSTOJANJA UDRUGE.....	28
5.5. BRISANJE IZ REGISTRA UDRUGA I PRESTANAK POSTOJANJA UDRUGE.....	29

II. ČLANSTVO, TIJELA UDRUGE, UPRAVLJANJE I DJELOVANJE UDRUGE	
1. ČLANOVI UDRUGE, UPRAVLJANJE I TIJELA UDRUGE (Dunja Kovačić)	33
1.1. ČLANSTVO U UDRUZI	33
1.2. UPRAVLJANJE UDRUGOM I TIJELA UDRUGE	33
2. DJELOVANJE UDRUGE I IZVORI FINANCIRANJA DJELATNOSTI UDRUGE (Sunčica Bajić)	35
2.1. NAČELA DJELOVANJA UDRUGA	35
2.2. IZVORI FINANCIRANJA	36
2.2.1. POSEBNOSTI POSLOVANJA KOD FINANCIRANJA RADA UDRUGA IZ JAVNIH IZVORA	38
2.2.2. KRITERIJI FINANCIRANJA	39
2.2.3. MJERILA FINANCIRANJA	43
2.2.4. POSTUPCI FINANCIRANJA I UGOVARANJA PROGRAMA/PROJEKATA	43
3. IMOVINA UDRUGE I ODGOVORNOST ZA OBEVEZE UDRUGE (Sunčica Bajić)	48
III. FINACIJSKO POSLOVANJE, KONTROLA I PLANIRANJE	
1. FINACIJSKO POSLOVANJE UDRUGE (Sunčica Bajić)	53
1.1. SUSTAV FINACIJSKOG UPRAVLJANJA I KONTROLA U UDRUGAMA	53
1.2. PLANIRANJE	59
1.3. IZVRŠAVANJE FINACIJSKOG PLANA	64
1.3.1. PROCES NABAVE U UDRUGAMA	64
1.3.2. PROCES ODOBRAVANJA I LIKVIDIRANJA KNJIGOVODSTVENE DOKUMENTACIJE	64
1.3.3. PROCES EVIDENTIRANJA KNJIGOVODSTVENE DOKUMENTACIJE	65
1.4. IZVJEŠTAVANJE	67
IV. GOSPODARSKA DJELATNOST UDRUGA	
1. UDRUGE U SUSTAVU POREZA NA DODANU VRIJEDNOST (Miljenka Cutvarić)	71
1.1. UVOD	71
1.2. DJELATNOST UDRUGA S ASPEKTA POREZA NA DODANU VRIJEDNOST	71
1.3. UDRUGE KAO OBEVZNICI POREZA NA DODANU VRIJEDNOST	72
1.3.1. OBEVEZA UPISA U REGISTAR OBEVZNIKA PDV-a	73
1.3.2. OBRAČUNSKA RAZDOBLJA I PLAĆANJE PDV-a	74
1.3.3. POVRAT POREZA PO POREZNOJ PRIJAVI	75
1.3.4. IZDAVANJE I SADRŽAJ RAČUNA	75
1.4. ISPORUKE OSLOBOĐENE PDV-a BEZ PRAVA NA ODBITAK PRETPOREZA	75
1.5. PRIHODI OD DONACIJA I SPONZORSTVA	77
1.6. OPOREZIVE ISPORUKE UDRUGA	77
1.6.1. PRAVO NA ODBITAK PRETPOREZA	77
1.6.1.1. Podjela pretporeza "prema ključu"	78
1.6.1.2. Podjela pretporeza prema odnosu oporezivih i ukupnih isporuka ("pro rata")	79

1.7.	ISPORUKA U VEZI S HUMANITARNIM PRIREDBAMA.....	80
1.8.	KADA SE UDRUGE IZVAN SUSTAVA PDV-a TREBAJU REGISTRIRATI ZA POTREBE PDV-a?	80
1.9.	UDRUGE KAO OBVEZNICI PDV-a PRI STJECANJU DOBARA IZ EU	81
1.10.	ISPORUKE DOBARA U DRUGU DRŽAVU ČLANICU.....	82
1.11.	USLUGE OBAVLJENE ILI PRIMLJENE OD POREZNIH OBVEZNIKA IZ EUROPSKE UNIJE ILI IZ TREĆIH ZEMALJA	83
1.11.1.	USLUGE OBAVLJENE POREZKOM OBVEZNIKU U EU ILI IZVAN EU.....	84
1.11.2.	OBVEZA OBRAČUNA PDV-a NA USLUGE PRIMLJENE OD POREZNOG OBVEZNIKA IZ DRUGE DRŽAVE ČLANICE EU ILI IZ TREĆIH ZEMALJA.....	84
1.11.3.	OBVEZA PLAĆANJA PDV-a NA AUTORSKE UGOVORE, UGOVORE O DJELU I DRUGE USLUGE STRANIH DRŽAVLJANA	86
2.	UDRUGE KAO OBVEZNICI POREZA NA DOBIT (Ivica Milčić).....	87
2.1.	GOSPODARSKA DJELATNOST UDRUGE	87
2.2.	ULAZAK U SUSTAV OPOREZIVANJA DOBITI.....	90
2.3.	RAČUNOVODSTVO UDRUGA U SUSTAVU POREZA NA DOBIT	91
2.4.	ZAKLJUČAK	93
V.	RADNI ODNOSI, UGOVORI O DJELU I MATERIJALNA PRAVA ZAPOSLENIH I VANJSKIH SURADNIKA U UDRUGAMA	
1.	RADNI ODNOSI U UDRUGAMA (Marija Zuber).....	97
1.1.	UVOD	97
2.	OBVEZE UDRUGE KAO POSLODAVCA (Marija Zuber).....	97
2.1.	KADA UDRUGA POSTAJE POSLODAVAC?	97
2.2.	RADNO I SOCIJALNO ZAKONODAVSTVO KOJE OBVEZUJE UDRUGU KAO POSLODAVCA	98
2.2.1.	PROPISI KOJI OBVEZUJU UDRUGU	98
2.2.2.	DRUGI IZVORI RADNOG PRAVA KOJI OBVEZUJU UDRUGU.....	99
2.2.3.	ODNOS IZMEĐU RAZLIČITIH IZVORA RADNOG PRAVA	101
2.3.	ZAPOŠLJAVANJE RADNIKA I SKLAPANJE UGOVORA O RADU	101
2.3.1.	UVJETI KOJIMA RADNIK MORA UDOVOLJAVATI.....	101
2.3.2.	PISANA FORMA UGOVORA O RADU.....	101
2.3.3.	UGOVOR NA NEODREĐENO I NA ODREĐENO VRIJEME	102
2.3.4.	PRIJAVA RADNIKA NADLEŽNIM TIJELIMA MIROVINSKOG I ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA.....	103
3.	PRAVA RADNIKA ZAPOSLENIH U UDRUGAMA (Marija Zuber)	103
3.1.	ZAŠTITA ZDRAVLJA, PRIVATNOSTI I DOSTOJANSTVA RADNIKA.....	103
3.2.	RADNO VRIJEME I RASPORED RADA	103
3.3.	DNEVNI, TJEDNI I GODIŠNJI ODMOR TE PLAĆENI DOPUST RADNIKA	104
3.3.1.	DNEVNA STANKA.....	105
3.3.2.	DNEVNI ODMOR.....	105
3.3.3.	TJEDNI ODMOR	105
3.3.4.	GODIŠNJI ODMOR.....	105

3.3.5.	<i>BLAGDANI I NERADNI DANI</i>	106
3.3.6.	<i>PLAĆENI DOPUST</i>	106
3.4.	PRAVO RADNIKA NA PLAĆU, NAKNADU PLAĆE I DRUGE	
	NOVČANE PRIMITKE.....	107
3.4.1.	<i>PLAĆA ZA IZVRŠENI RAD</i>	107
3.4.2.	<i>NAKNADA PLAĆE ZA RAZDOBLJA KAD RADNIK IZ</i> <i>OPRAVDANIH RAZLOGA NE RADI</i>	108
3.4.3.	<i>NAKNADE TROŠKOVA, NAGRADE, POTPORE I OTPREMNINE</i>	108
3.5.	OBVEZE UDRUGE U VEZI S OBRAČUNAVANJEM DOPRINOSA I POREZA ZA RADNIKE	109
4.	PRESTANAK RADNOG ODNOSA RADNIKA (Marija Zuber)	109
4.1.	NAČINI PRESTANKA UGOVORA O RADU.....	109
4.2.	REDOVITI I IZVANREDNI OTKAZ UGOVORA O RADU	110
4.3.	OTKAZNI ROK	111
4.4.	OTPREMNINA ZA OTKAZ BEZ KRIVNJE RADNIKA.....	112
5.	RADNOPRAVNI STATUS OSOBE OVLAŠTENE NA ZASTUPANJE UDRUGE (Marija Zuber)	112
6.	OBVEZE UDRUGE PREMA RADNICIMA U SLUČAJU LIKVIDACIJE I STEČAJA (Marija Zuber)	112
7.	RADNO ANGAŽIRANJE FIZIČKIH OSOBA BEZ ZASNIVANJA RADNOG ODNOSA (Marija Zuber)	113
7.1.	RAD ČLANOVA UDRUGE BEZ ZASNIVANJA RADNOG ODNOSA.....	113
7.2.	RADNO ANGAŽIRANJE VANJSKIH SURADNIKA	113
7.2.1.	<i>RAD PO UGOVORU O DJELU</i>	113
7.2.2.	<i>ANGAŽIRANJE FIZIČKIH OSOBA NA TEMELJU</i> <i>UGOVORA O AUTORSKOM DJELU</i>	114
7.3.	RAD UMIROVLJENIKA.....	115
7.3.1.	<i>RAD UMIROVLJENIKA NA TEMELJU UGOVORA O DJELU</i>	115
7.3.2.	<i>ZAPOŠLJAVANJE UMIROVLJENIKA</i>	116
7.4.	RAD REDOVITIH STUDENATA I UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA.....	116
8.	PRAVO NA NEOPOREZIVE ISPLATE U UDRUGAMA (Kornelija Sirovica)	117
8.1.	UVOD	117
8.2.	NAKNADE, NAGRADE I POTPORE OSOBAMA U RADNOM ODNOSU	117
8.2.1.	<i>NAKNADE OSOBAMA U RADNOM ODNOSU</i>	118
8.2.1.1.	Izdaci nastali tijekom službenog putovanja.....	118
8.2.1.2.	Izdaci nastali tijekom rada na terenu i na brodovima	124
8.2.1.3.	Izdaci nastali zbog rada u mjestu različitom od mjestu prebivališta obitelji	125
8.2.1.4.	Naknada troškova prijevoza na posao i s posla	126
8.2.2.	<i>NEOPOREZIVE POTPORE</i>	126
8.2.2.1.	Potpورا zbog bolovanja radnika dužeg od 90 dana	127
8.2.2.2.	Potpورا zbog invalidnosti radnika.....	127
8.2.2.3.	Potpورا za slučaj smrti radnika	127

8.2.2.4.	Potpora u slučaju smrti člana uže obitelji radnika.....	128
8.2.2.5.	Potpora za novorođeno dijete	128
8.2.3.	<i>NEOPOREZIVE NAGRADE</i>	128
8.2.3.1.	Jubilarne nagrade.....	128
8.2.3.2.	Prigodne godišnje nagrade.....	129
8.2.4.	<i>DAROVİ</i>	129
8.2.4.1.	Dar djetetu do 15 godina starosti.....	129
8.2.4.2.	Dar u naravi do 400,00 kuna godišnje.....	130
8.2.5.	<i>NEOPOREZIVI PRIMICI KOJE POSLODAVAC OMOGUĆUJE RADNICIMA U INTERESU OBAVLJANJA DJELATNOSTI</i>	130
8.3.	<i>NEOPOREZIVE ISPLATE OSOBAMA KOJE NISU U RADNOM ODNOSU</i>	131
8.3.1.	<i>TROŠKOVI SLUŽBENOG PUTOVANJA</i>	131
8.3.1.1.	Nadoknađivanje troškova službenog putovanja osobama koje za svoj rad u udruzi ne primaju naknadu	132
8.3.1.2.	Nadoknađivanje troškova osobama koje za svoj rad u udruzi primaju naknadu	132
8.3.2.	<i>NEOPOREZIVI PRIMICI OSOBAMA KOJE SE STRUČNO OSPOSOBLJAVAJU ZA RAD BEZ ZASNIVANJA RADNOG ODNOSA</i>	132
8.3.3.	<i>PRIMICI ZA PROVEDBU PROGRAMA MOBILNOSTI</i>	133
8.4.	<i>POREZNA OBILJEŽJA ISPLATA NAGRADA, STIPENDIJA I NAKNADA SPORTAŠIMA</i>	133
8.4.1.	<i>NEOPOREZIVE NAGRADE ZA SPORTSKA POSTIGNUĆA</i>	134
8.4.1.1.	Državna nagrada za sport i nagrade jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.....	134
8.4.1.2.	Novčana nagrada za vrhunska sportska postignuća.....	134
8.4.1.3.	Nagrade za sportska ostvarenja prema posebnim propisima	135
8.4.2.	<i>SPORTSKE STIPENDIJE</i>	135
8.4.2.1.	Olimpijske stipendije.....	135
8.4.2.2.	Stipendije kategoriziranih sportaša.....	136
8.4.2.3.	Porezna obilježja sportskih stipendija.....	136
8.4.3.	<i>NEOPOREZIVE NAKNADE SPORTAŠIMA</i>	137

VI. VOLONTIRANJE U UDRUGAMA

1.	ZAKONODAVNI OKVIR (Dunja Kovačić).....	141
2.	ŠTO SE SMATRA VOLONTIRANJEM? (Dunja Kovačić)	142
2.1.	TKO MOŽE BITI ORGANIZATOR VOLONTIRANJA?	142
2.2.	TKO MOŽE BITI VOLONTER?	143
2.3.	INSTITUCIONALNI OKVIR.....	143
3.	UGOVOR O VOLONTIRANJU (Dunja Kovačić).....	143
4.	POTVRDA O KOMPETENCIJAMA STEČENIM KROZ VOLONTIRANJE (Dunja Kovačić)....	145
4.1.	SADRŽAJ POTVRDE	147
4.2.	PROCES IZDAVANJA POTVRDE.....	147
5.	IZVJEŠĆA ORGANIZATORA VOLONTIRANJA	148

VII. NADZOR NAD POSLOVANJEM UDRUGA I POSTUPCI REVIZIJE POSLOVANJA UDRUGA

1. NADZOR NAD POSLOVANJEM UDRUGA (Slavica Malenica)	151
1.1. UVOD.....	151
1.2. UNUTARNJI NADZOR	152
1.3. INSPEKCIJSKI NADZOR NAD RADOM UDRUGE	152
1.4. PROVEDBA UPRAVNOG NADZORA.....	156
1.5. PRORAČUNSKI NADZOR UDRUGA	156
2. FINACIJSKI NADZOR NEPROFITNIH ORGANIZACIJA (Slavica Malenica)	158
2.1. FINACIJSKI NADZOR NEPROFITNIH ORGANIZACIJA PREMA ZAKONU O FINACIJSKOM POSLOVANJU I RAČUNOVODSTVU NEPROFITNIH ORGANIZACIJA	158
3. POSTUPCI REVIZIJE POSLOVANJA UDRUGA (Nediljka Rogošić)	166
3.1. UVOD	166
3.2. ZAKONSKI OKVIR ZA OBAVLJANJE REVIZIJE	167
3.3. REVIZIJSKI PROCES	169
3.3.1. <i>PLANIRANJE REVIZIJE</i>	169
3.3.2. <i>PROVEDBA REVIZIJSKIH POSTUPAKA</i>	170
3.3.3. <i>IZVJEŠĆIVANJE</i>	171
3.3.4. <i>PRAĆENJE PROVEDBE PREPORUKA</i>	173
4. REVIZIJA FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA I POSLOVANJA UDRUGE (Nediljka Rogošić)	173
4.1. KRITERIJI ZA ODABIR SUBJEKATA REVIZIJE	174
4.2. CILJEVI REVIZIJE UDRUGA	174
4.3. KRITERIJI ZA OCJENU PRAVILNOSTI POSLOVANJA	175
5. ZAKLJUČAK	176

VIII. PRILOZI

➤ PRIMJER STATUTA UDRUGE (Darko Terek)	179
➤ PRIMJER IZ RADNOPRAVNIH ODNOSA I ODLUKA (Darko Terek, Marija Zuber)	191
➤ UGOVOR O VOLONTIRANJU (Dunja Kovačić).....	209
➤ ZAKON O UDRUGAMA	213

PREDGOVOR

Značaj civilnoga društva svake suvremene države ogleda se i kroz uređen i kvalitetan zakonodavni okvir. Uočeni nedostaci u primjeni prethodnoga Zakona, ispravljani su i u novi Zakon o udrugama implementirane su odredbe koje uklanjaju određene nejasnoće u primjeni. Detaljnije su uređene odredbe o upravljanju udrugom, tijelima udruge, udruživanju udruga u saveze, članstvu, skupštini, poštivanju načela demokratskog zastupanja i očitovanja volje članova kod unutarnjeg ustroja udruge, stjecanju i raspodjeli imovine te obavljanja gospodarske djelatnosti udruge.

U Republici Hrvatskoj, u razdoblju pisanja ovoga priručnika, registrirano je preko 50.000 raznih udruga, dok je tek polovina od njih upisana u registar neprofitnih organizacija, a nešto više od 10.000 ih predaje financijske izvještaje. Takve disproporcije u brojkama zahtijevaju uređenje sustava funkcioniranja neprofitnog sektora, posebice ako se on dijelom financira iz proračunskih sredstava. Zahtjevi koji se postavljaju pred tijela neprofitnih organizacija prije svega vode prema transparentnosti i unapređenju rada udruga.

Autori u knjizi, stručnjaci su iz područja o kojemu su dali svoje priloge prilagođavajući ih posebno poslovanju udruga. Priručnik je namijenjen predsjednicima udruga, tajnicima, računovođama, financijskim stručnjacima revizorima i ostalim zainteresiranim za tematiku poslovanja udruga s ciljem što kvalitetnije primjene pozitivnih propisa Republike Hrvatske.

Redaktori

